

هیئت داوران نشریه این دوره

دکتر احمدپور، جواد (دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل)
 دکتر احمدپور، جواد (دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل)
 دکتر امینی‌راد، حسن (دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل)
 دکتر آیتی، بیتا (دانشگاه تربیت مدرس)
 دکتر برزین، جلال (پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران)
 دکتر بهجت، یعقوب (پژوهشگاه صنعت نفت)

دکتر تخت‌روانچی، مریم (شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی)
 دکتر جعفری نصر، محمدرضا (پژوهشگاه صنعت نفت)
 دکتر حق‌شاس‌فرد، مسعود (دانشگاه صنعتی اصفهان)
 دکتر دهنوی، محمدعلی (دانشگاه امام حسین (ع))
 دکتر سالم، امین (دانشگاه صنعتی سهند)
 دکتر صدیقیان، غلامحسین (دانشگاه کاشان)
 دکتر صرافی، امیر (دانشگاه شهید باهنر کرمان)
 دکتر عدل، مهرداد (پژوهشگاه مواد و انرژی)

مهندس فرحزادی (شرکت ملی گاز ایران)
 دکتر قاسم‌زاده، کامران (دانشگاه صنعتی ارومیه)
 دکتر قاسمی کفرودی، اسماعیل (پژوهشگاه صنعت نفت)
 مهندس گودرزوند، فاطمه (پژوهشگاه صنعت نفت)
 مهندس گوگل، مهدی (پژوهشگاه صنعت نفت)
 دکتر لطف‌اللهی، محمداندر (دانشگاه سمنان)
 دکتر موسوی، سیدعباس (دانشگاه صنعتی شریف)



ژورنال کلاب: ایستگاه هم‌افزایی، پژوهش‌های میان‌رشته‌ای، نوآوری و توسعه فناوری (با نگاهی به تجربه دانشکده نفت، گاز و پتروشیمی دانشگاه خلیج فارس)

به روز چاپ شده در مجلات علمی یکی از راه‌های مهم شناسایی مسائل علمی قابل پژوهش در حوزه تخصصی است که در صورت تامل و غریبالگری می‌توان موضوعات بومی مهم را از دل آنها استخراج کرد و برای روش‌شناسی، کاربردهای صنعتی، ... مورد تجزیه و تحلیل بیشتر قرار داد. در برخی جلسات، ساختار پیشنهادیه (پروپوزال) یکی از دانشجویان تحصیلات تکمیلی پیشرو مورد تجزیه و تحلیل اساسی قرار می‌گیرد و به بحث گذاشته می‌شود. تبادل نظر با دانشجویان دکتری دانشگاه‌های خارج از کشور یکی دیگر از فعالیت‌های ژورنال کلاب است که در سال‌های قبل با حضور دانشجویان دکتری و استادان دانشگاه‌های مطرح از جمله هریوت وات اسکاتلند و گلگری کانادا انجام گرفت. به علاوه، اساتید و پژوهشگرانی از دانشکده‌های دیگر دانشگاه و سایر دانشگاه‌های کشور هم‌مان برخی جلسات ژورنال کلاب بوده و دانش و تجربیات خود را با دانشجویان و استادان این کلاب به اشتراک می‌گذارند.

تمرین روش علمی با یافتن و پرداختن به بیان مسأله، پرسش‌های کلیدی پژوهش، شناخت اهداف پژوهش (که مولفه‌های کلیدی تدوین یک پیشنهادیه حرفه‌ای است) از طریق معرفی تجربه‌های عینی توسط دانشجویان پیشرو و همچنین بررسی مقالات ساده و جذاب انجام می‌پذیرد. به علاوه، با شناختی که مجموعه اعضا از مسأله‌های صنعتی و فناوری بومی مبتلا به صنایع کشور دارند، بر بومی‌سازی پژوهش و تمرکز بر تعریف و حل مسأله‌های صنایع ایرانی، درک صحیح یکپارچگی مسأله‌های مهندسی، ارائه طرح‌های نوآور و توسعه فناوری با هدف تجاری‌سازی و توسعه فناوری مبتنی بر دانش مهندسی شیمی و نفت تأکید می‌شود. نکته مهم این جلسات، حضور هم‌زمان دانشجویان مهندسی شیمی و مهندسی نفت و بحث و تبادل نظر میان آنهاست. این تعامل به شناخت طرفین از حوزه‌های مختلف می‌انجامد. به علاوه، با معرفی حوزه‌های میان‌رشته‌ای مهندسی شیمی و مهندسی نفت، فرصتی کم‌نظیر و مهم در هم‌افزایی این دو شاخه مهم مهندسی و تعریف موضوعات میان‌رشته‌ای^۱ فراهم می‌آید. فضای بحث و گفت‌وگو در این جلسات آزاد است، لیکن دانشجویانی که درس سمینار خود را در نیمسال تحصیلی اخذ کرده‌اند یا در حال انجام پایان‌نامه می‌باشند مکلف به حضور در این جلسات و مشارکت در بحث‌ها و ارائه سمینار خود در ژورنال کلاب می‌باشند. در مقاطعی نیز دانشجویانی از سایر رشته‌ها و دانشکده‌ها در ژورنال کلاب حاضر و از مطالب ارائه شده بهره‌مند می‌شوند.

نگارنده بر این باور است که طرح مباحث کلان علمی و فناوری در محیط‌های غیر رسمی مانند ژورنال کلاب تأثیر ماندگاری بر شرکت‌کننده‌گان دارد. گردش اطلاعات از طریق تبادل نظر با افراد پیشرو و استادان به تدریج فضای ابهام پژوهش را شفاف می‌سازد و دانشجویان تحصیلات تکمیلی را به عنوان سرمایه‌های انسانی پژوهشگر و توسعه دهنده فناوری در دانشگاه و جامعه صنعتی تربیت می‌کند. در همین جلسات دانشجویان با سبب دستاوردهای علمی و فناوری یکدیگر (شامل مقالات علمی پذیرش/چاپ شده، اختراعات ثبت شده، طرح‌های نوآوری، همکاری‌های صنعتی) و با بحث و گفت‌وگو در خصوص شیوه‌های موفقیت، راه‌های دستیابی به این فرصت‌ها و دستاوردها را بیش از همیشه در دسترس می‌بینند.

رضا آذین

عضو هیئت علمی دانشگاه خلیج فارس

8. Interdisciplinary

تقریباً همه دانشجویانی که پس از اخذ مدرک کارشناسی به طور مستقیم، دوره تحصیلات تکمیلی خود را شروع می‌کنند از همان ابتدا ابهام‌های زیادی در خصوص انتخاب موضوع پایان‌نامه، جستجوی منابع علمی، نحوه مرور مطالعات پیشین، چگونگی نوشتن پیشنهادیه (پروپوزال) پژوهشی، یافتن اهداف و سوالات تحقیق و همچنین روش انجام کار دارند. ریشه اصلی این مسئله به سیستم آموزشی رایج در آموزش و پرورش و آموزش عالی کشور برمی‌گردد، به نحوی که دانشجو تا پیش از رسیدن به دوره تحصیلات تکمیلی، حداقل ۱۶ سال را در سیستم کاملاً آموزش محور گذرانده و تقریباً فاقد هرگونه مهارت در پژوهش، شناخت و تمرین روش علمی، جستجوی منابع، اصول و قواعد کار تیمی، شیوه نگارش است که همه از الزامات کار پژوهشی به شمار می‌رود. علاوه بر این، اغلب دانشجویان (به جز کسانی که از قبل فرصت حضور در یک تیم تحقیقاتی را داشتند) تا پیش از رسیدن به مقطع کارشناسی ارشد در نوشتن یک متن فنی (از جمله مقاله، پیشنهادیه، پایان‌نامه، گزارش فنی) تجربه حرفه‌ای ندارند. این موارد در کنار مسائل بسیار مهمی همچون لزوم شناخت و رعایت ضوابط اخلاقی در نوشتارهای فنی، کسب مهارت در ارائه یافته‌های علمی و فنی و مهارت‌هایی نظیر مرجع نویسی، انگیزه‌های برای تشکیل ژورنال کلاب در دانشکده مهندسی نفت، گاز و پتروشیمی دانشگاه خلیج فارس به وجود آورد. ایده این برنامه از تجربه موفق ژورنال کلاب پژوهشکده زیست پزشکی دریایی خلیج فارس گرفته شد. اجرای جلسات ژورنال کلاب به صورت بحث آزاد فرصتی برای دانشجویان تازه وارد فراهم می‌آورد تا از نزدیک و در یک فضای جمعی نظاره‌گر ارائه تجربیات استادان پژوهشگر و دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری پیشرو باشند. اصالت بخشی به تولید علم، ضرورت فراگیری روش علمی در پرداختن به پژوهش، تمرین کار گروهی در پژوهش، تغییر نگرش به مقاله از هدف به محصول پژوهش، دوری از دستیابی و شتابزدگی در نوشتن و ارسال یافته‌های علمی به مجلات و رویدادها، پای بندی به ارائه کارهای اصل، مدیریت منابع علمی (از طریق معرفی نرم‌افزارهای مناسب)، تجزیه و تحلیل کیفیت مقالات علمی چاپ شده در مجلات علمی (از طریق شناسه‌های نظیر Scimagojr^۱، آشنایی با تکنیک‌های استفاده از واژه‌پرداز ورد^۲، آشنایی با نرم‌افزارهای مرجع نویسی مانند اندنوت^۳، آشنایی با نرم‌افزارهای آماری مانند مینی تب^۴ و طراحی آزمایش^۵، طرح مسایل پایه‌ای و تبیین مفاهیم نوین همچون اقتصاد دانش بنیان پارامی از فعالیت‌های ژورنال کلاب است که با مشارکت استادان و دانشجویان به بحث و تبادل نظر گذاشته می‌شود.

هر جلسه با ارائه یک موضوع توسط یک سخنران شروع می‌شود. موضوع ارائه و ارائه دهنده از طریق رایانه به اطلاع افراد می‌رسد. روند مقالات چاپ شده مربوط به یک حوزه خاص علمی در تعدادی از مجلات معتبر (غالباً ISI) توسط یکی از حاضرین شروع می‌شود و عنوان و چکیده مقالات مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. مخاطبین استحضار دارند که بررسی مقالات

1. Impact Factor-IF
2. H-index
3. Q1-Q4
4. MS-Word
5. EndNote
6. Minitab
7. DOE-Design Expert